

der actieve rol dan bijvoorbeeld banken die hebben bij ondernemingen in Duitsland. Kopen en houden is de gedachte bij grote beleggers in Anglo-Amerikaanse bedrijven, echte constructieve langetermijnbemoeyenis zie ik minder.

Niet de aandeelhouders, maar de overheid moet ingrijpen?

Het is een typisch collectief actieprobleem: geen onderneming wil de eerste zijn om de stekker te trekken uit aandeelhoudersvriendelijk beleid. Voor een snelle oplossing moet de overheid ingrijpen. Dat wil niet zeggen dat het uiteindelijk niet weer op de rit kan worden gezet door de ondernemingen zelf. Duitsland en Japan kennen bijvoorbeeld een heel ander aandeelhoudersmodel dat niet zozeer door regelgeving maar door de tijd heen vanzelf is gegroeid.

Waar denkt u aan bij een quick fix?

Introduceer belastingvoordelen voor lange termijn aandeelhouders als hun aandeel in waarde toeneemt of zij dividend ontvangen. Ook zou je wellicht meer stemrecht kunnen toekennen aan deze aandeelhouders. Aandeelhouderactivisme kan daarnaast blijven bestaan, maar je moet dit activisme zien als een politieke campagne die tijdrovend en kostbaar is. Af en toe kun je campagne voeren, maar continu op de zeepkist staan is onmogelijk. Maatregelen van buiten zijn soms nodig om de status quo te doorbreken.

Prominent econoom Robert Shiller noemde de naamloze vennootschap eerder 'de grootste financiële innovatie uit onze geschiedenis'. Bent u het met hem eens?

Grote Nederlandse bedrijven als Shell, Heineken en Philips hadden waarschijnlijk nooit zo groot kunnen zijn zonder aandeelhouders, maar dat wil niet zeggen dat zo'n sterk systeem geen goede remmen nodig heeft. We moeten niet terug naar de Middeleeuwen waar mensen persoonlijk aan de grond zaten en zelfs in de gevangenis belandden wanneer hun onderneming over de kop ging. Goede remmen om het risico te beperken, daar gaat het om.

U sprak al even over overheidsingrijpen. Bij de huidige economische crisis zien we voornamelijk centrale bankiers ingrijpen door geld in de economie te pompen. Doen overheden zelf eigenlijk wel genoeg om de problemen op te lossen?

Overheden hebben op het moment flinke begrotingstekorten. Niet zozeer door meer uit te geven dan voorheen, maar door minder belastinginkomsten. Een stap in de juiste richting zou zijn om ervoor te zorgen dat de belastinginkomsten weer gaan

CHINA KOMT NIET

door Sheila Sitasing

In oktober 1989 zette het Amerikaanse weekblad Newsweek het Vrijheidsbeeld, gehuld in kimono, op de omslag. Ernaast de tekst: 'Japan invades Hollywood'. Het was oktober 1989 en de angst voor Japan zat er diep in. Een halve eeuw na Pearl Harbour waren ze terug in de VS, zo was de teneur van de talloze verhalen, boeken en documentaires over het Japanse gevaar. Met hun geld zouden de Jappen de Amerikaanse economie en cultuur wegvagen.

De grootste buitenlandse investeerders in Amerika waren het Verenigd Koninkrijk en Nederland. Japan kwam pas op de derde plek. Niettemin schreef niemand 'Cloggies colonise Manhattan, again'. Wel verschenen er alarmberichten vol oorlogsmetaforen wanneer een Japanner een kantoortoren kocht in New York. Racisme! riepen ze in Japan.

Later, nadat de Aziatische vastgoedbubbel was geknapt en de Japanse economie was weggezonden in een depressie die een decennium zou duren, kwam de introspectie. Het 'gevaar' was wellicht een tikje overdreven, constateerden de lawaaimakers van weleer beduusd.

Twee decennia later ontwaakt China. Een middenklasse die groeit als kool, geld dat tegen de plinten klotst, Chinese investeerders die hun vlaggen planten in alle uithoeken van de aarde. En wederom domineren de oorlogsmetaforen, zo constateert journalist Fokke Obbema in zijn net verschenen boek *China en Europa*. Hij turfde krantenberichten en boeken: de Rotterdamse haven valt in handen van Chinezen! Ze kopen wijnchateaus in de Franse Bordeaux! Peking dicteert de nieuwe wereldorde! *When China Rules the world* van de Brit Martin Jacques (te-nuur: wij zijn gedoemd) lag op het nachtkastje van Barack Obama.

Obbema zegt met zijn boek een nuchter tegenwicht te willen bieden aan de hype. Hij staat in een trendje, want ze zijn de laatste tijd overal te lezen: verhalen over China's overdreven militaire potentieel, over vastgoedbubbels, over vergrijzing. Dit prachtblad voegde hier vorige maand een hele rij bedreigingen voor de Chinese groei aan toe, van wankelende banken tot fijnstof.

Obbema schrijft: 'In werkelijkheid zou het gevaar 'De Chinezen Komen Niet' wel eens een grotere bedreiging voor Europa kunnen vormen dan 'De Chinezen Komen'. Hun Europese investeringen bedroegen over 2011 en de eerste helft van 2012 niet meer dan vier miljard euro, royaal minder dan die van de VS in Europa of die van Europese landen in elkaar. Dat zou erop kunnen duiden dat de tweede economie ter wereld aan groeiemarkten als Afrika en Latijns-Amerika de voorkeur geeft.'

Overgeslagen worden: dáár zouden we ons pas zorgen over moeten maken.